

Я мав стати статистикою

У прекрасному районі ми знайшли пекло. У 1981 році найла-сіша нерухомість продавалася саме у Вільямсвіллі в Баф-фало, що в штаті Нью-Йорк. Уздовж зелених, привітних, безпечних вулиць вишикувалися вишукані будинки, у яких жи-ли взірцеві громадяни. Лікарі, адвокати, директори металургій-них заводів, стоматологи й професійні футболісти мешкали тут разом зі своїми вродливими дружинами і, за статистикою, ма-ли 2,2 дитини. Новісінькі автівки, підметені вулиці, нескінченні перспективи. Тут усе жило й дихало американською мрією. А на розі Передайз-роуд розташовувалося пекло.

Тут жили ми — у двоповерховому білому дерев'яному будин-ку на чотири спальні. Головний вхід обрамляли чотири квадрат-ні колони, повз які можна було вийти на найбільшу й найзеле-нішу галявину у Вільямсвіллі. За домом були город і гараж на два авто, де ховалися Rolls Royce Silver Cloud 1962 року випус-ку й Mercedes 450 SCL 1980-го. Біля парадного входу красував-ся новий блискучий Corvette 1981 року. Усі на Передайз-роуд перебували на вершечку харчового ланцюга, і якщо дивити-ся збоку, то більшість наших сусідів гадала, що ми — так зва-на щаслива й гармонійна сім'я Гоггінсів — кінчик цього списа. Та у блискучій поверхні ми частіше бачимо відображення, аніж те, що під ними сховано.

Вони бачили нас майже кожного буднього ранку — ми всі о сьомій збиралися біля входу. Мого батька, Транніса Гоггінса, не можна було назвати високим, та він мав симпатичну зовніш-ність і статуру боксера. Носив шиті на замовлення костюми, те-пло й відкрито усміхався. За всіма ознаками скидався на успіш-ного бізнесмена, який прямує на роботу. Моя мама Джекі бу-ла на сімнадцять років молодша за нього, тендітна і вродлива, а ми з братом — акуратно підстрижені, гарно вбрані у джинси й пастельні сорочки Izod, з наплічниками, як і всі інші діти. Бі-лі діти. У нашій версії заможної Америки кожен парадний вхід перетворювався на сцену, звідки треба було кивати й махати ру-кою, коли батьки та діти роз'їжджалися на роботу і в школи. Су-сіди бачили те, що хотіли. Глибше ніхто не копав.

От і добре. Бо правда була така: сім'я Гоггінсів саме повер-нулася додому після чергової ночі на районі, і якщо Передайз-роуд — пекло, то я жив із самим дияволом. Щойно сусіди за-чиняли двері чи заходили за ріг, батькова усмішка перетво-рювалася на звірчаний вищир. Він щось нам гарчав і простував усередину відсипатися, а для нас усе лише починалося. Нам із братом, Траннісом-молодшим, треба було їхати, і відвозити нас доводилося невиспаній матері.

У 1981 році я вчився у першому класі, й у голові моїй був пов-ний туман. Не через складні уроки — принаймні на той період, — а лише тому, що я не міг продрати очей. Співочий голос учитель-ки правив мені за колискову, складені на парті руки — за м'яку подушку, а в'їдливі слова — коли мене ловили на дріманні — то був клятий будильник, що не вимикається. Діти в такому віці — як величезні губки. Вони блискавично швидко всотують форму-лювання й ідеї, щоб закласти фундамент, на якому переважна більшість людей потім вибудовує потрібні на все життя навич-ки — читання, орфографію, базову математику. Але я ночами працював і ранками міг зосередитися лише на одному: як би це не заснути.

На перервах і фізкультурі я ступав на геть інше мінне поле. На майданчику не заснути було найлегше. А найскладніше —

приховати все потрібне. Не можна було дозволяти, щоб футболка задралася. І носити шорти теж. Синці були моїми червоними прапорцями, які не можна було показувати. Я знав: покажу — отримаю ще. Та все ж на тому майданчику і в класі я знав, що в безпеці — принаймні на певний час. Лише там він не міг до мене дістатися — принаймні фізично. Брат проживав щось схоже в шостому класі — перший рік у середній школі. Йому теж доводилося ховати травми й шукати можливості для сну, бо щойно дзвенів дзвінок з останнього уроку, ось тоді й починалося реальне життя.

Автівкою дорога від Вільямсвілля до району Мастен у східній частині Баффало займала десь пів години, але між ними лежала прірва завбільшки із цілий світ. У Мастені, як переважно і в усьому східному Баффало, жили чорні — робітничий район прилизаного центру. Щоправда, у 1980-х там ще не утворилося суцільного гетто. У ті часи металургійний завод Bethlehem Steel ще гудів, а Баффало вважалось останнім великим металургійним містом Америки. Більшість тамтешніх чоловіків, білих і чорних, мали пристойну роботу, були членами профспілок і заробляли досить, щоб прогодувати сім'ю, — тобто бізнес у Мастені йшов непогано. Для мого тата точно.

У двадцять років він уже мав концесію* на розповсюдження Coca-Cola і чотири маршрути доставки в районі Баффало. Хороші гроші, як на такого юнака, та в нього були більші мрії і плани на майбутнє. Коли закрилася місцева пекарня, він орендував її приміщення й запустив один із перших ролердромів у Баффало.

Через десять років Skateland уже розташовувався в будівлі на Феррі-стріт, яка простягалася мало не на квартал у самому сердці Мастену. Батько відкрив бар над ролердромом і назвав його Vermillion Room**. У 1970-х східний Баффало процвітав, і саме там

* Концесія — договір, коли одна сторона за плату надає іншій право виготовляти та/або продавати певний товар чи послуги. В Україні за договором комерційної концесії працюють McDonalds, Kodak, Coca-Cola тощо. — *Прим. пер.*

** Vermillion — відтінок червоного і помаранчевого (цинобровий, кіноварний). — *Прим. пер.*

тато познайомився з мамою. Їй було лише 19, йому — 36. Вона тоді щойно поїхала з дому. Джекі виросла в католицькій родині. Батько Транніса був священником, тож він гарно володів її мовою і зміг замаскуватися під вірянина, чим і привернув увагу. Та будьмо чесними: вона просто сп'яніла від його чарів.

Транніс-молодший народився в 1971 році, а я в 1975-му. На момент, коли мені виповнилося шість, усі просто божеволіли від ролер-дискотек. Щоночі Skateland просто гудів. Ми зазвичай приїжджали туди близько 5-ї вечора, і поки брат працював у снєк-барі — готував попкорн, викладав на гриль сосиски, завантажував холодильник і випікав піцу, — я розставляв ролики за розміром і стилем. Щодня вилізав на драбинку, бризкав взуття аерозольним дезодорантом і замінював гумові заглушки. Смердючий аерозоль хмарою висів навколо моєї голови та в'їдався в ніздрі. Я постійно ходив із налитими кров'ю очима й годинами не відчував жодних інших запахів. Але реагувати на це заборонялось — я мав тримати себе в руках і не зволікати. Бо мій тато, який працював за пультом диджея, не зводив із мене очей. Якщо якісь ролики зникали — мені прилітало по сраці. Перед відкриттям закладу я полірував підлогу ковзанки ганчіркою, вдвічі більшою за мене самого.

Близько 6-ї вечора мама кликала нас в офісні приміщення вечеряти. Ця жінка перебувала в перманентному стані заперечення, але материнський інстинкт мала цілком живий. Він з біса яскраво виражався і хапався за будь-які крихти нормальності. Щовечора вона ставила на підлогу тих офісних приміщень електричну плитку на дві конфорки, всідалась, підібгавши ноги, і готувала повноцінну вечерю — смажене м'ясо, картоплю, квасолю і булочки. Тато тим часом підбивав бухгалтерію і сидів на телефоні.

Готувала мама смачно, але навіть у шість-сім років я розумів: наша «сімейна вечеря» — гівняна копія порівняно з тим, як вечеряють у більшості сімей. До того ж їли ми на ходу. Насолоджуватися стравами часу не було, бо о сьомій, коли відчинялися двері, починалося шоу — й усі мали стояти на своїх місцях і бути

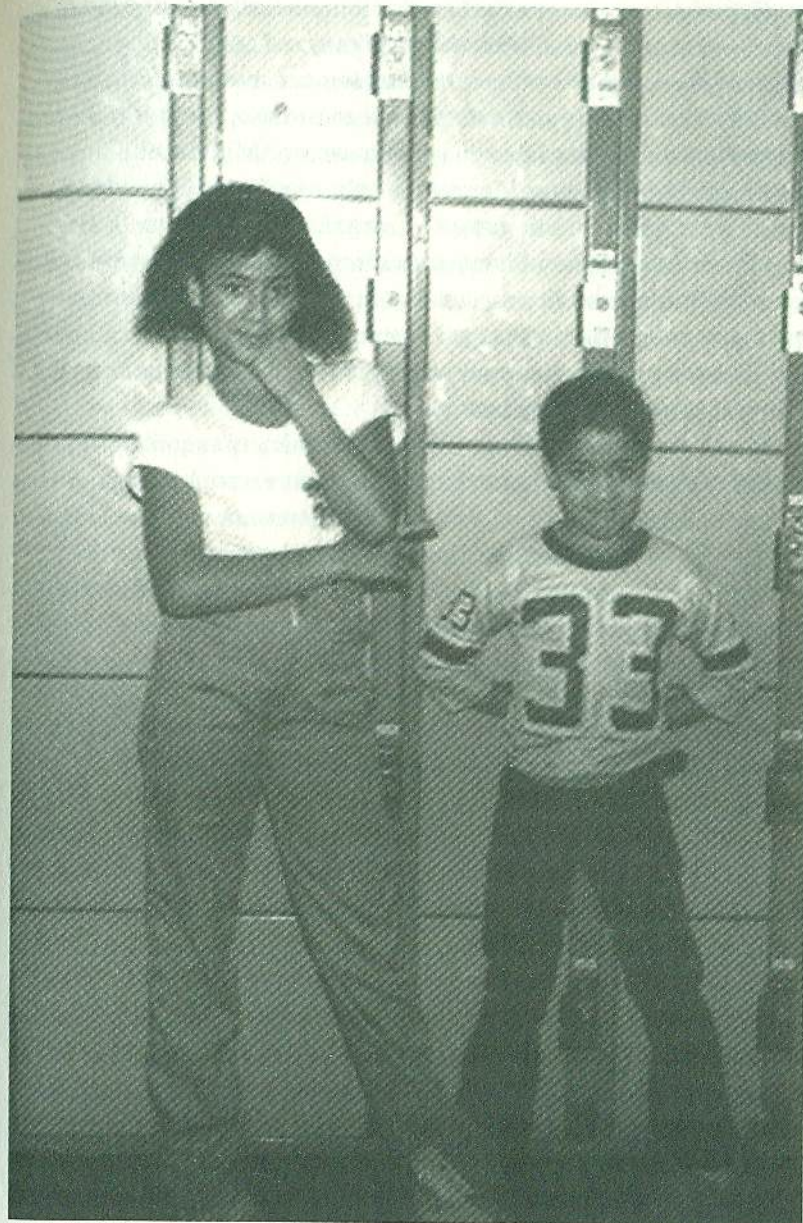
готовими обслуговувати відвідувачів. Тато був за шерифа: стаючи за диджейський пульти, постійно нас пеленгував. Усевидючим оком сканував залу, і якщо ти лажаєш — то обов'язково за це вислухаєш. Якщо спершу не прилетить.

У жорсткому верхньому світлі те приміщення нічим особливо не вражало, та коли батько його приглушував — прожектори купали ринк у червоному світлі, яке відстрибувало від дзеркальної кулі, що безперервно крутилась, і начакловували справжню мрію скейт-диско. Крізь двері ролердрому в будні й вихідні проходили сотні відвідувачів. Найчастіше цілими сім'ями: платили три долари за вхід, пів долара за ролики — і на танцпол.

Я видавав орендовані ролики й усім процесом заправляв самотужки. Ту драбинку я носив за собою, наче милиці. Без неї відвідувачі навіть не побачили б мене. Ролики більшого розміру лежали під стійкою, але менші зберігалися так високо, аж мені доводилося видиратися на полиці, що завжди веселило відвідувачів. Касирка в нас була одна-єдина — мама. Вона брала в усіх плату за вхід, а для Транніса гроші були всім. Він рахував усіх, хто заходить, обчислював свій дохід у режимі реального часу, тож приблизно розумів, чого очікувати, коли рахував виторг після зачинення. І краще, щоб усі гроші були на місці.

Увесь виторг лишався йому. Жоден із нас ніколи ані цента не заробив за свій піт. Мама взагалі не мала власних грошей. Ані банківського рахунку, ані кредитних карток на своє ім'я. Батько контролював усе, і ми всі знали, що трапиться, якщо в касі раптом виявиться нестача.

Звісно, ніхто з відвідувачів про це не здогадувався. Вони бачили в Skateland рожеву мрію, такий собі розважальний заклад, яким володіє і керує сім'я. Тато крутив затерті вінілові платівки диско, фанку і перших провісників хіп-хопу. Від червоних стін відстрибували баси улюбленого всіма баффальця Ріка Джеймса, Funkadelic Джорджа Клінтона і перших треків новаторів хіп-хопу Run-DMC. Деякі діти ганяли на роликах. Мені теж подобалося їздити так швидко, але танцюристів на роликах вистачало і без мене. На танцполі панувала запальна атмосфера.

Skateland, мені шість років

Перші годину чи дві батьки дітей проводили на першому поверсі — каталися самі або спостерігали, як їхні малі кружляють овальним ринком, — та зрештою переповзали нагору, на власну вечірку. Коли їх там уже набиралося достатньо, Транніс полишав диджейський пульти і долучався до загалу. Мій батько вважався неофіційним мером Мастену — від і до був справжнім фальшиво-улесливим політиком. З клієнтів він завжди мав вигоду, а ті не знали, що, хоч би скільки він наливав їм коштом закладу та обіймався по-братерськи, на правду йому було на них срати з високої дзвіниці. Транніс бачив у них лише доларові купюри. Якщо наливав чарку на халяву, то лише тому, що був упевнений: ви купите ще дві чи три.

У нас бували і катання до ранку, і навіть цілодобові марафони, але зазвичай двері Skateland зачинялися о 10-й вечора. Потім я, брат і мама бралися до роботи: виловлювали просяклі кров'ю тампони з переповнених лайном унітазів, провітрювали обидві вбиральні від густого марихуанового диму, відшкрябували від підлоги ролердрому жуйку, що аж кишла бактеріями, чистили кухню за торговельним прилавком і проводили інвентаризацію. Близько півночі ми, напівмертві, пленталися в офіс. Мама вклала нас із братом на дивані, головами у протилежні боки, і вкривала пледом. Стеля здригалася від фанкових басів.

Мамин робочий день тривав далі.

Щойно вона заходила в бар, Транніс ставив її працювати на вході чи відправляв у підвал носити коробки з алкоголем, наче мула. Їй завжди знаходилося якесь нище завдання, і вона невпинно бігала, а батько спостерігав зі свого куточка бару, звідки було видно геть усе. У ті часи уродженець Баффало й один із найкращих батькових друзів Рік Джеймс заїжджав завжди, коли був у місті — паркував свій Excalibur на тротуарі перед входом. Та автівка працювала як білборд: увесь район одразу розумів, що «суперфрік»* на базі. У нас бували й інші знаменитості. О. Джей Сімпсон був однією з найбільших зірок NFL, і вони з друзяками

* Superfreak — пісня Ріка Джеймса. — Прим. пер.

з Buffalo Bills постійно сиділи в тому барі, а ще Тедді Пендерграсс і Sister Sledge. Якщо не знаєте цих імен і назв — погугліть.

Можливо, якби я був старшим чи якби мій батько був хорошою людиною, я навіть пишався б тим, що долучений до культурного моменту такого масштабу. Але для малечі таке життя не годиться. Складається враження, що, хоч би ким були наші батьки й хоч би чим заробляли на життя, ми всі нібито народжуємося з правильно налаштованим моральним компасом. Коли тобі виповнюється шість, сім, а тоді вісім, то помалу дізнаєшся, що правильно, а що — хрін там. Та якщо постійно живеш у цьому вихорі терору й болю, то усвідомлюєш, що так не має бути, і ця правда скалкою сидить у твоєму перевантаженому мозку. Ти можеш її ігнорувати, але дні й ночі кривавим потоком зливатимуться в один змазаний спогад, а цей тупий біль лишатиметься його невіддільною частиною.

Однак є моменти, які випирають, і той, про який я думаю зараз, і досі не виходить мені з голови. Події розгорнулися в ту ніч, коли мама прийшла в бар раніше, ніж мала, і побачила, як батько мило балакає із жінкою, років на десять молодшою за неї. Транніс помітив, що мама дивиться, і знизав плечима. Мама, не відводячи від нього очей, хапнула дві чарки Johnnie Walker Red, щоб заспокоїти нерви. Він помітив її реакцію — і це йому ой як не сподобалося.

Мама знала, що і як влаштовано. Знала, що Транніс возив покійний через кордон у канадський Форт-Ері. Літній будинок президента одного з найбільших банків Баффало правив за імпровізований бордель. Коли потрібно було збільшити кредитний ліміт, батько зводив банкірів Баффало зі своїми дівчатами й завжди отримував позику. Мама розуміла, що та юна відвідувачка — одна з таких дівчат. Уже бачила її раніше. Один раз застукала, як вони трахалися на офісному дивані Skateland — тому самому, на якому майже кожного сраного вечора вклала спати своїх дітей. Побачивши маму, ця жінка всміхнулася. А Транніс і оком не змигнув. Ні, мама розуміла, що відбувається, та все одно їй боліло бачити це на власні очі.